

RUG -pohjainen maksujärjestelmä vanhusten palveluissa

Magnus Björkgren, FT

Projektipäällikkö, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Erikoistutkija, CHESS, Stakes

RUG -luokituksen tausta

Kehitetty Yhdysvalloissa

- Käytetään maksujärjestelmän pohjaksi Yhdysvalloissa MEDICARE ja MEDICAID vakuutuksissa

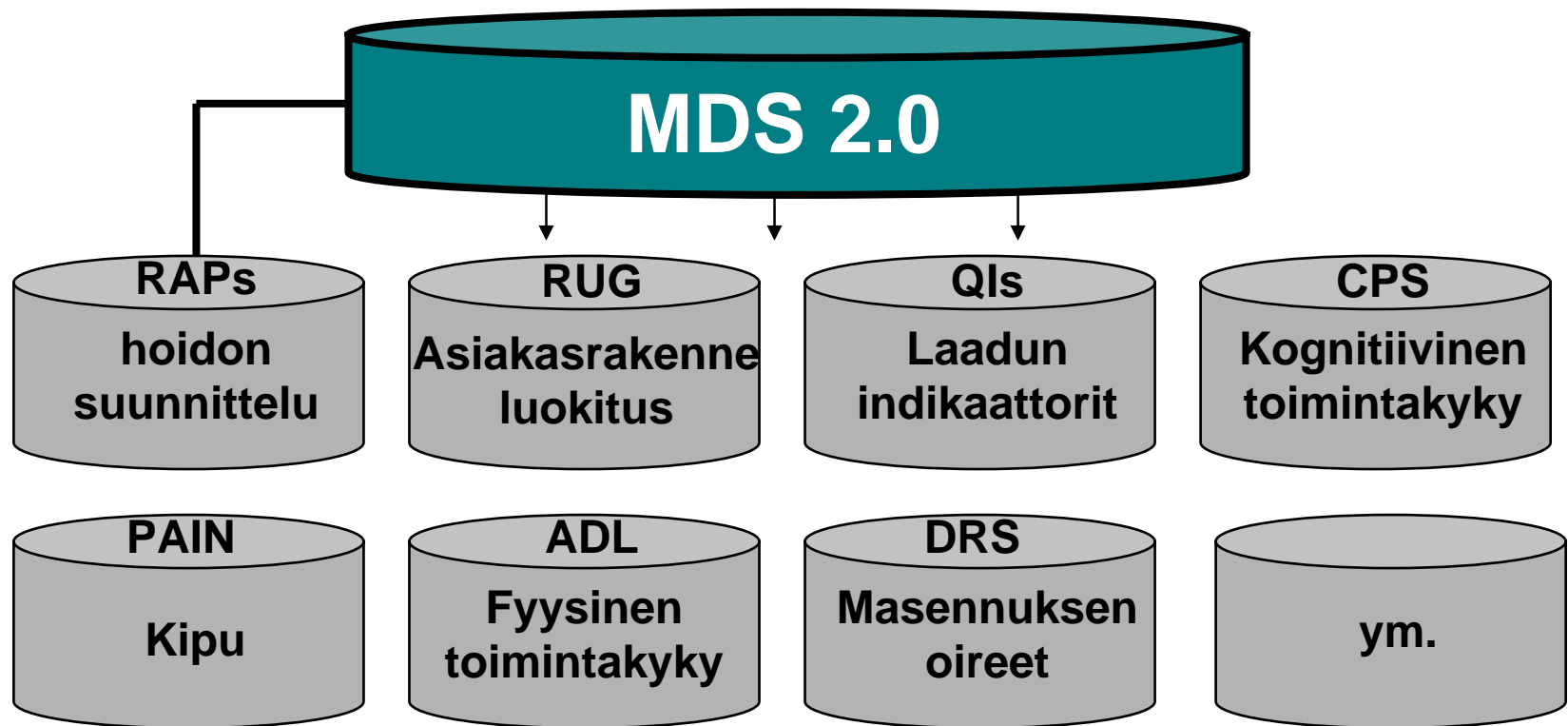
Todettu päteväksi kansainvälisesti

- Hyödynnetään maksujärjestelmissä Kanadassa, Sveitsissä, Espanjassa, Islannissa ja Italiassa
- Validoitu Suomessa ja hyödynnetty RAI-tietojärjestelmässä vuodesta 2000

RUG-III/34 luokitus

- Luokitusversio, jonka pohjalta pitkäaikaishoidon maksujärjestelmää kehitetään Suomessa

Perustuu RAI -tietojärjestelmään

Akuutti vs. pitkäaikaishoito

DRG

- Somaattinen akuuttihoito
- Hoitajakasopohjainen
- Diagnoosit
- 400+ ryhmää

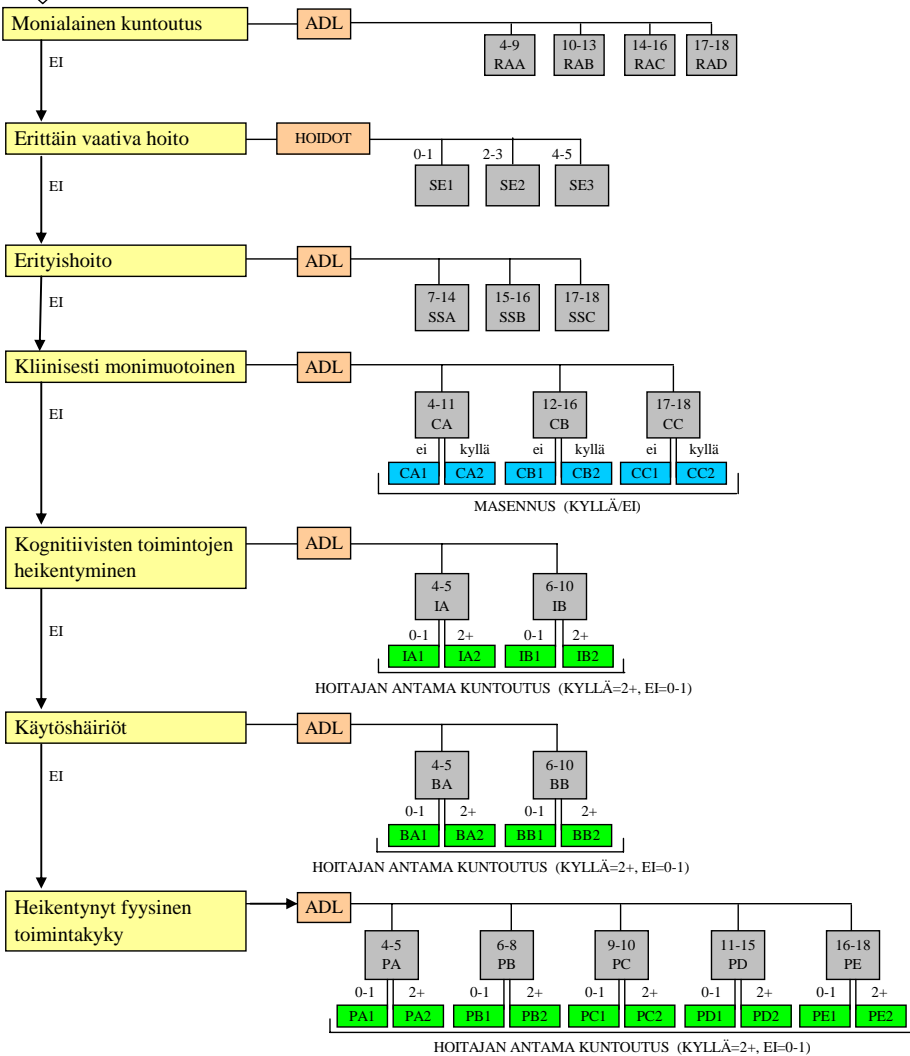
RUG

- Pitkäaikainen laitoshoido
- Hoitopäiväpohjainen
- Toimintakyky
- 40+ ryhmää

RUG-III 34 luokitus

5.12 versio

Asiakas

Kehittämiskriteerit:

Tilastolliset

- Selitysaste 30-50%

Kliiniset

- Kliinisesti järkevä kuvaus asiakkaista

Hallinnolliset

- Hyvän hoidon kannustimet

Suomalaiset RUG-III/34 kustannuspainot

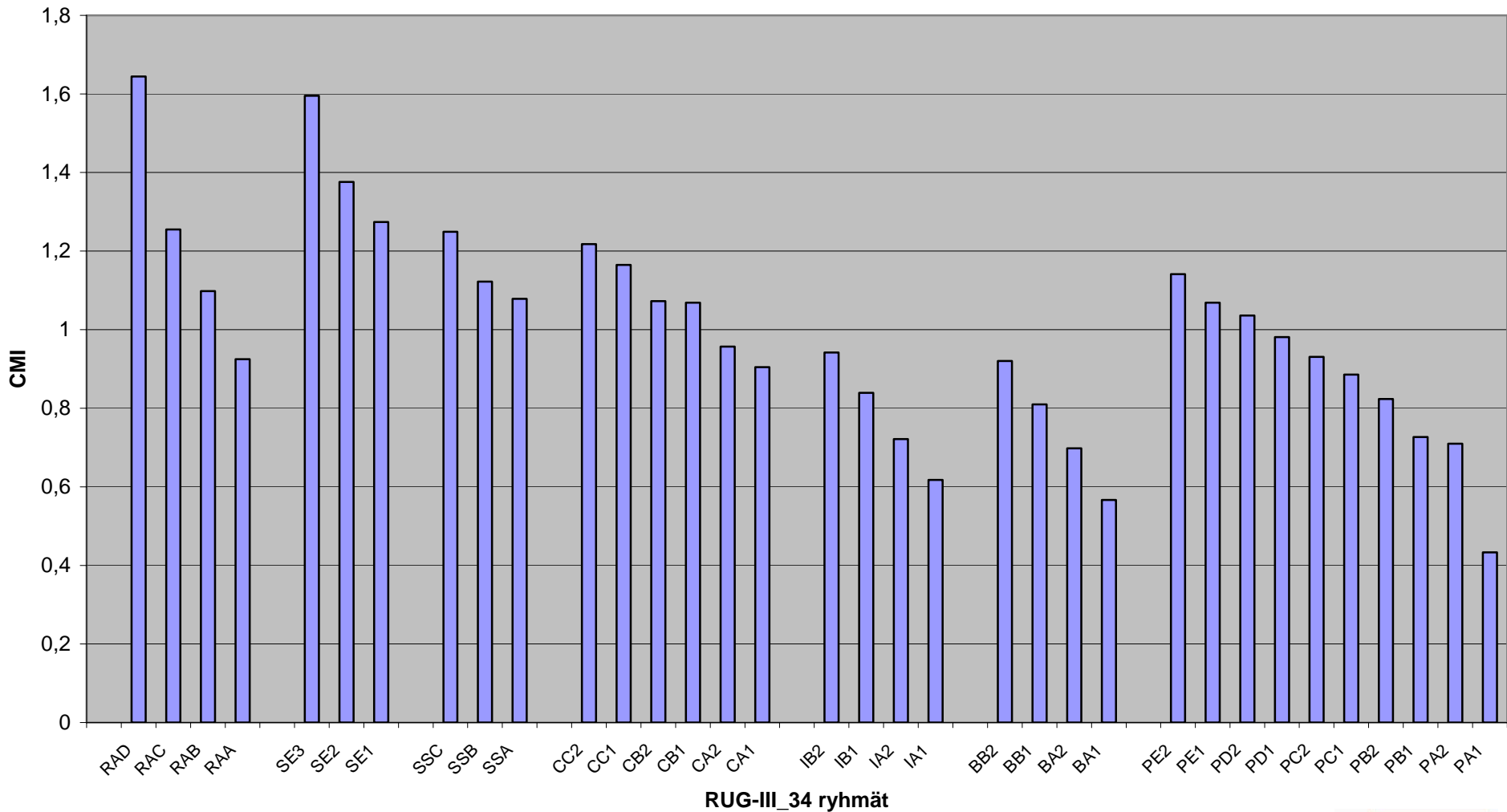
Laskettu 2 074 pitkäaikaisasiakkaan pohjalta

- CMI = Case-mix index (kustannuspaino)
- Työaikalaskenta vuonna 2002
- Helsinki, Espoo ja Vantaa

Kuvaavat ryhmien välisiä kustannuseroja

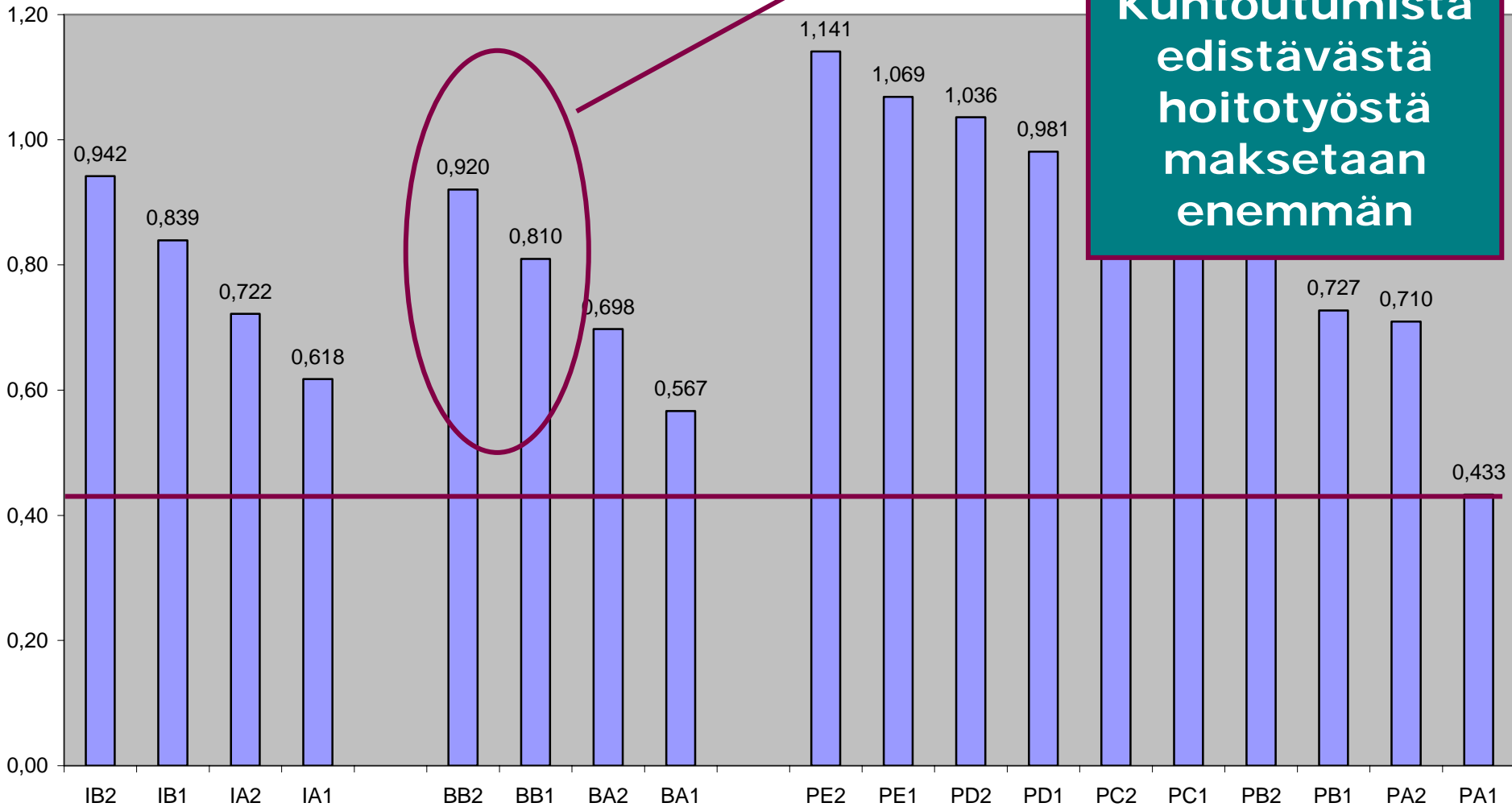
- 1,00 = keskivertoasiakas
- 1,20 = 20% vaativampi
- 0,70 = 30% vähemmän vaativampi

RUG-III_34 kustannuspainot (Hoiva "nursing" painot)

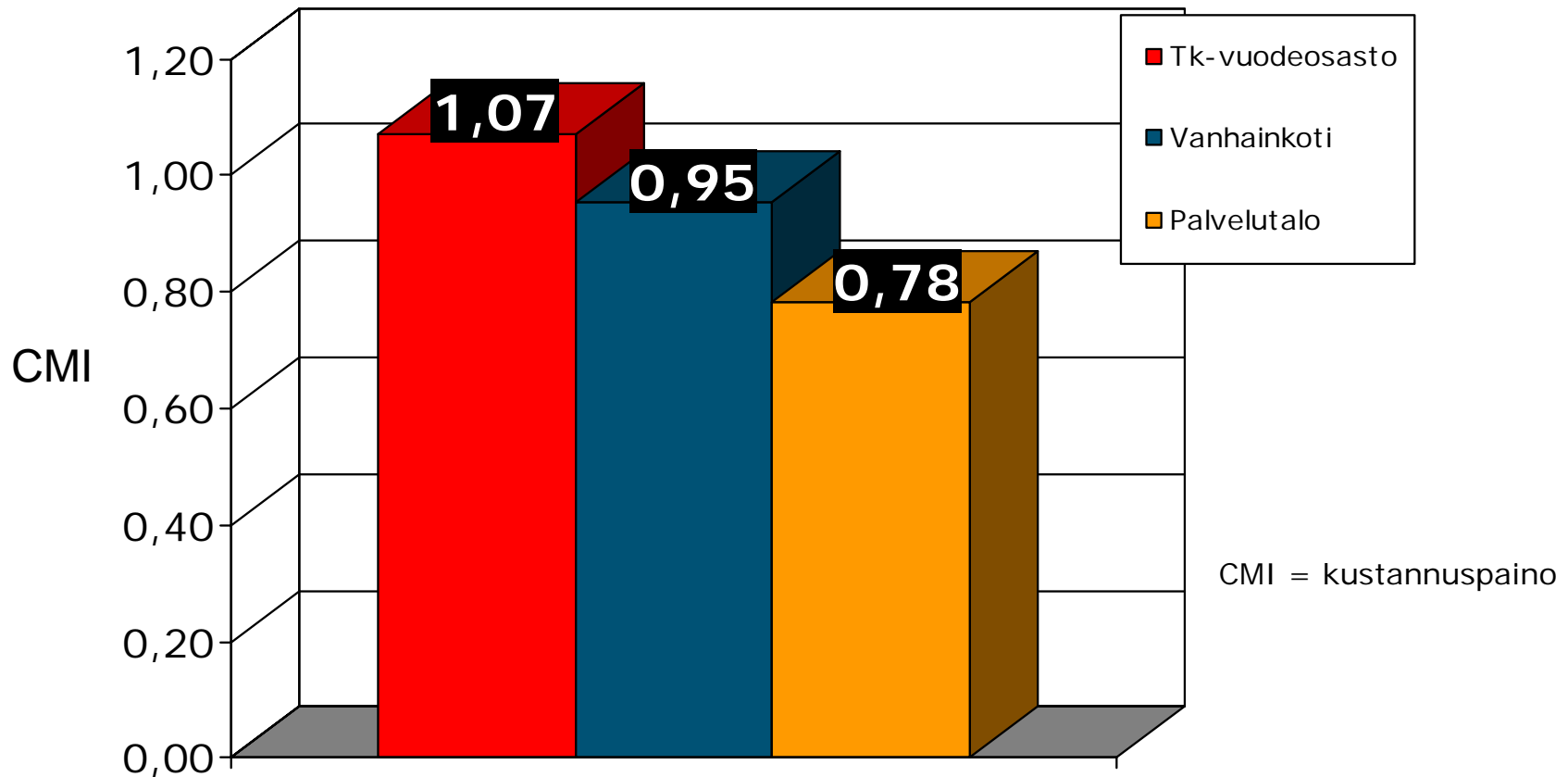

RUG-III/34 Kustannuspainot

Kuntoutumista edistävästä hoitotyöstä maksetaan enemmän

Laitosten asiakasrakenne Suomessa RUG-III/34 kustannuspainojen mukaan

Suomalainen RUG-III/34 maksujärjestelmämalli

Luokitusjärjestelmän kehittäminen on pitkälti tieteellinen kysymys, kun taas maksujärjestelmän kehittäminen on enemmän poliittinen kysymys.

Yleiset tavoitteet

Asiakasrakenne huomioidaan voimavarojen kohdentamisessa

- Oikeudenmukaisempi korvausjärjestelmä

Kustannusten läpinäkyvyys

- Menojen hallinta

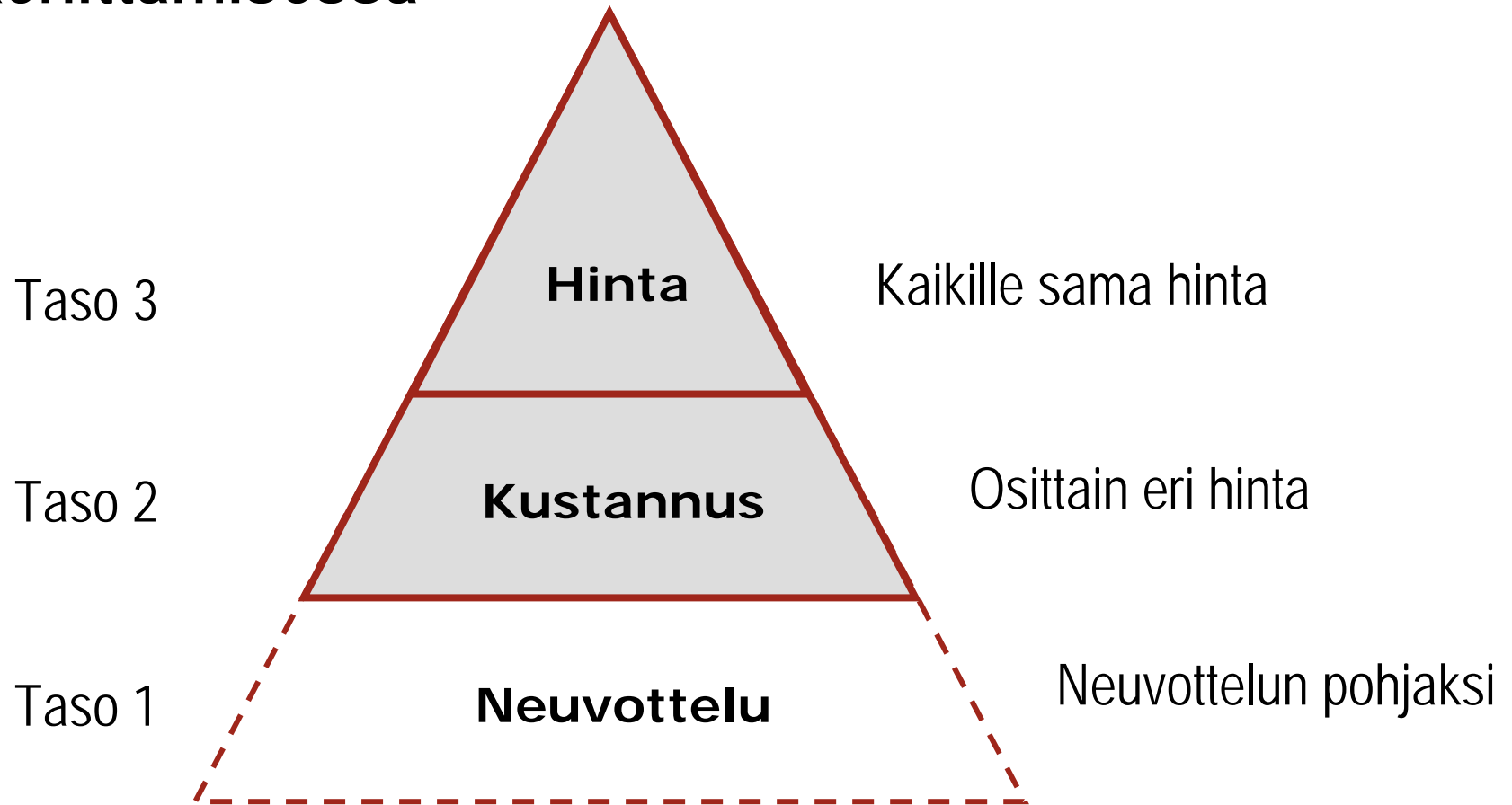
Yhdenmukainen hinnoittelu

- Hoidon tuotoksen kuvaaminen

Tilaaja-/tuottajamallien kehittäminen

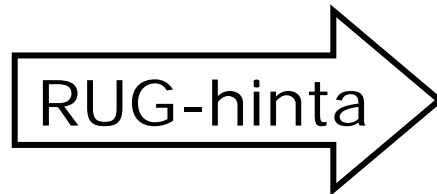
- Sopimusohjaus, kustannustehokkuus ja laadun varmistus

Kolme tasoa RUG maksujärjestelmän kehittämisesssä

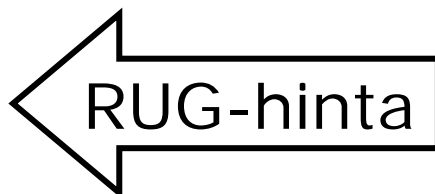
Kustannus- vs. hintapohjainen

Kustannuspohjainen malli

- Hinnat lasketaan esim. valtakunnallisen tai alueellisen kustannustason pohjalta.

Hintapohjainen malli

Lähtökohtana valtakunnallinen RUG-III/34 vertailuhintataulukko

Laskettu 133 osaston tiedon pohjalta

- 67 vanhainkotiyksikköä
- 66 terveyskeskusyksikköä

Kaksi hintakomponenttia

- RUG vakioitu hoitopäivähinta + kiinteä hoitopäivähinta = kokonaishinta

Vertailuhintataulukko edustaa hoidon mediaanikustannuksia

- Vuodelta 2005
- Alustavat tulokset

RUG-III/34 hintataulukon rakenne

Jokaiselle RUG –ryhmälle laskettu hinta
mediaanikustannusten pohjalta

- 34 hintaluokkaa

RUG –vakioituun hoitopäivähintaan sisältyy ainoastaan
hoitohenkilökunnan palkkakustannukset

- Sairaanhoidajat, terveydenhoitajat, perushoitajat, lähihoitajat, fysioterapeutit, toimintaterapeutit ym.

Ei –vakioituun (kiinteään) hoitopäivähintaan sisältyy kaikki
muut kustannukset

- Aineet, tarvikkeet, kiinteistö, hallinto, pääoma, ym.

RUG-III/34 hintataulukko (v. 2005) HUOM! alustavat tiedot

RUG-III_34 koodi	RUG-III_34 kliinisen pääryhmän nimi	Kolmas jakokriteeri	Kustannuspaino (CMI)	CMI vakioitu korvaus	Kiinteä korvaus kuntoutus	Kiinteä korvaus vanhainkoti	Kiinteä korvaus terveyskeskus	Hoitopäivän korvaus vanhainkoti	Hoitopäivän korvaus terveyskeskus
RAD	Monialainen kuntoutus		1,635	122,56	22,49	43,24	69,92	188,29	214,97
RAC	Monialainen kuntoutus		1,255	94,09	22,49	43,24	69,92	159,82	186,50
RAB	Monialainen kuntoutus		1,098	82,32	22,49				1,73
RAA	Monialainen kuntoutus		0,928	69,56	22,49				1,97
SE3	Erittäin vaativa hoito		1,590	119,23					9,15
SE2	Erittäin vaativa hoito		1,376	103,14					3,06
SE1	Erittäin vaativa hoito		1,274	95,49					5,41
SSC	Erityishoito		1,249	93,62					3,54
SSB	Erityishoito		1,123	84,20					1,12
SSA	Erityishoito		1,078	80,84					0,76
CC2	Kliinisesti monimuotoinen	Masennusoireet	1,216	91,13		43,24	69,92	134,37	161,05
CC1	Kliinisesti monimuotoinen		1,155	86,58		43,24	69,92	129,82	156,50
CB2	Kliinisesti monimuotoinen	Masennusoireet	1,056	79,15		43,24	69,92	122,39	149,07
CB1	Kliinisesti monimuotoinen		1,015	76,14		43,24			
CA2	Kliinisesti monimuotoinen	Masennusoireet	0,941	70,57		43,24			
CA1	Kliinisesti monimuotoinen		0,849	63,65		43,24			
IB2	Kognitiivisten toim. heikentyminen	Hoit. antama kunt.	0,942	70,60		43,24			
IB1	Kognitiivisten toim. heikentyminen		0,839	62,92		43,24			
IA2	Kognitiivisten toim. heikentyminen	Hoit. antama kunt.	0,723	54,24		43,24			
IA1	Kognitiivisten toim. heikentyminen		0,618	46,32		43,24			
BB2	Käytöshäiriöt	Hoit. antama kunt.	0,920	68,99		43,24			
BB1	Käytöshäiriöt		0,808	60,56		43,24	69,92	103,80	130,48
BA2	Käytöshäiriöt	Hoit. antama kunt.	0,698	52,30		43,24	69,92	95,54	122,22
BA1	Käytöshäiriöt		0,567	42,48		43,24	69,92	85,72	112,40
PE2	Alentunut fyysinen toimintak.	Hoit. antama kunt.	1,14				69,92	128,80	155,48
PE1	Alentunut fyysinen toimintak.		1,06				69,92	123,36	150,04
PD2	Alentunut fyysinen toimintak.	Hoit. antama kunt.	1,03				69,92	120,92	147,60
PD1	Alentunut fyysinen toimintak.		0,98				69,92	116,79	143,47
PC2	Alentunut fyysinen toimintak.	Hoit. antama kunt.	0,93				69,92	113,12	139,80
PC1	Alentunut fyysinen toimintak.		0,88				69,92	109,63	136,31
PB2	Alentunut fyysinen toimintak.	Hoit. antama kunt.	0,82				69,92	105,00	131,68
PB1	Alentunut fyysinen toimintak.		0,73				69,92	98,11	124,79
PA2	Alentunut fyysinen toimintak.	Hoit. antama kunt.	0,716				69,92	96,45	123,13
PA1	Alentunut fyysinen toimintak.		0,433	32,48		43,24	69,92	75,72	102,40

RUG -
neutralisoitu
mediaanihintaa:
74,975€ x CMI

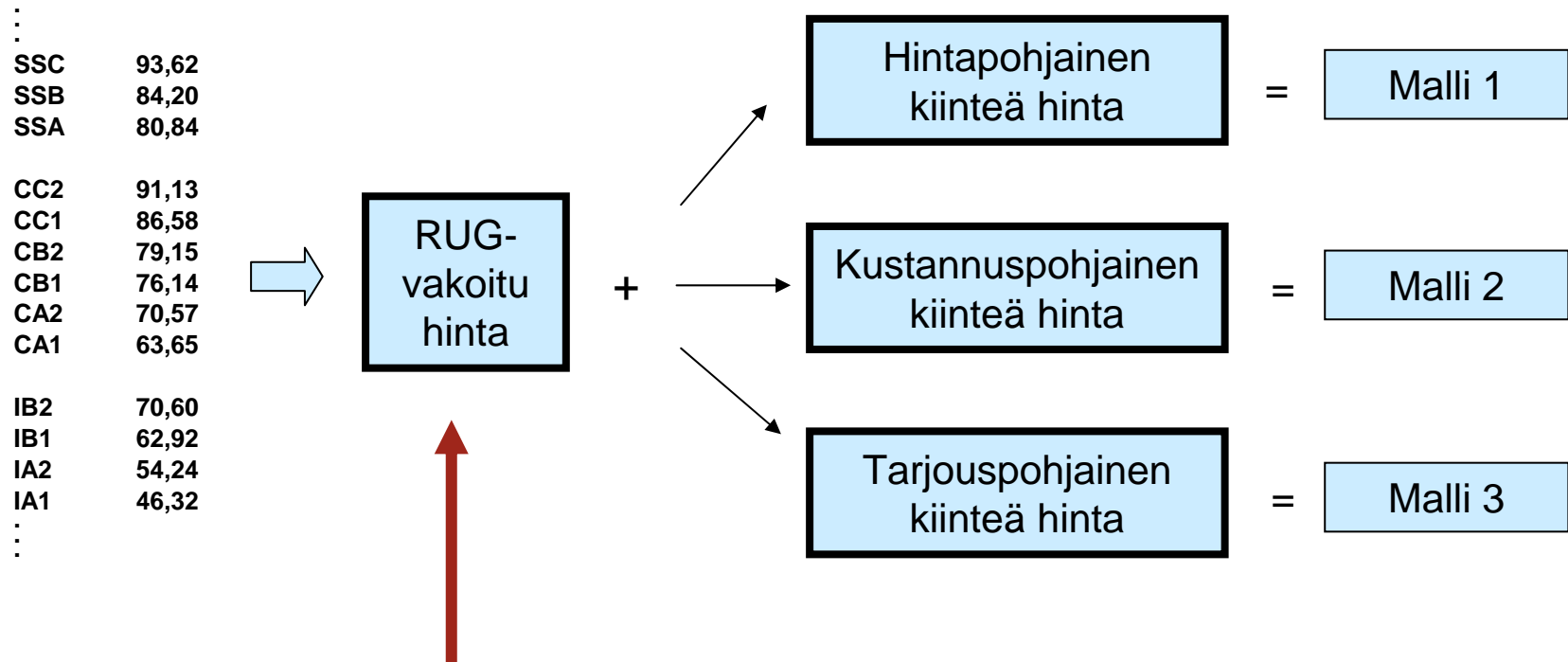
Kiinteä
mediaanihintaa
vanhainkodit:
43,24€

Kiinteä
mediaanihintaa
terveyskeskukset
69,92€

CB2 (kliinisesti monimuotoinen) ryhmän hoitopäivähinta

Vanhainkoti ja terveyskeskuksen hinta				
	CMI	RUG hinta	Kiinteä hinta	Yhteensä
CB2 (vk)	1,056	79,15 €	43,24 €	122,39 €
CB2 (tk)	1,056	79,15 €	69,92 €	149,07 €

RUG -pohjainen yhdistelmämalli

Tämä hinta olisi kaikille sama

Malli 1

RUG -vakioitu hoitopäivähinta

- Tilaaja (kunta) määrittelee hinnan etukäteen
- + Kiinteä hoitopäivähinta
- Tilaaja (kunta) määrittelee hinnan etukäteen

Malli sopisi hyvin palvelusetelikaltaisessa järjestelmässä. Tällaisessa järjestelmässä palvelun tuottajat ei kilpailuteta, vaan kilpailu tuottajien välillä luodaan valinnan kautta. Palvelun tuottajat olisivat ne laitokset, jotka täyttävät kunnan/valtion asettamat kriteerit.

Malli 2

RUG -vakioitu hoitopäivähinta

- Tilaaaja (kunta) määrittelee hinnan etukäteen
- + Kiinteä hoitopäivähinta
- Määritellään erikseen, osittain tai kokonaan laitoksen todellisten kustannusten pohjalta

Malli sopisi esim. kunnalliseen palveluntuotantoon, jossa tietyt kustannukset (kiinteistö ym.) halutaan maksaa todellisten kustannusten pohjalta.

Malli 3 (tarjouskilpailu)

RUG -vakioitu hoitopäivähinta

- Tilaaja (kunta) määrittelee hinnan etukäteen (takuuhinta)
- + Kiinteä hoitopäivähinta
- Tuottaja antaa tarjouksen

Tuottaja antaa tarjouksen ainoastaan kiinteästä hoitopäivähinnasta. Vaikka tilaaja määrittelee osan (RUG -vakioidun hinnan) etukäteen kyseessä on aito tarjouskilpailu, koska realistinen kokonaishinta on selvästi korkeampi kuin ennalta määritelty takuuhinta.

Yhteenveto

Hoidon hinnoittelun lähtökohta

- tuottaja- vai tilaajalähtöinen?

Mallien 2:n ja 3:n käyttöönotto

- mahdollinen Suomessa lyhyessä aikavälissä

Mallin 1 käyttöönotto

- tavoite ehkä pidemmällä aikavälillä

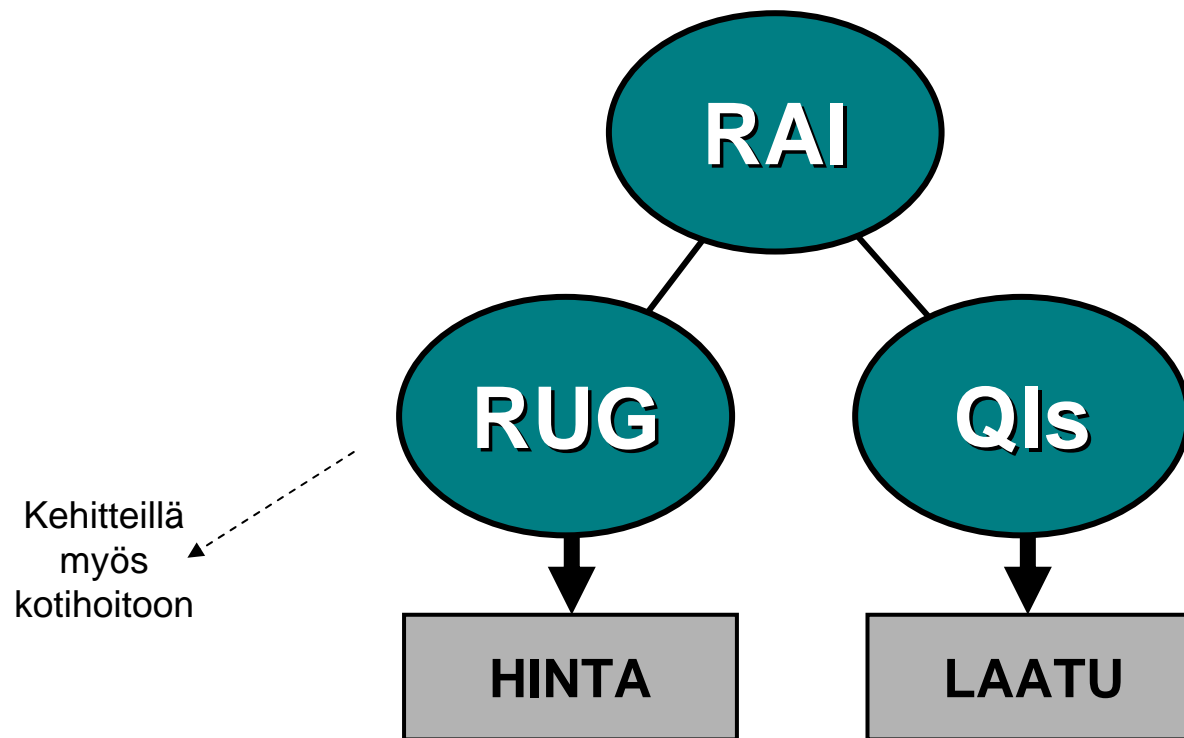
Yhtenäinen RUG -vakioitu hinta

- asiakasrakennevakioitu kustannus jaetaan samalla periaatteella kaikilla hoidon porrastasoilla

Hoidon laadun huomioiminen

- mahdollista mitata RAI:n avulla

Pitkäaikaishoidon maksujärjestelmä

Yhteystiedot

magnus.bjorkgren@chydenius.fi

Puh. (06) 8294226, 040-7476418

